

JANÁČKOVA AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V BRNĚ

Divadelní fakulta

Univerzita třetího věku

Kurzy celoživotního vzdělávání pro seniory

Nabídka nového třídílného cyklu přednášek, které tematicky navazují na předchozí kurzy.

Pro rok 2018 vypisujeme téma:

Tajemství tvůrčích postupů současného divadla

Klíčové inspirace, významné osobnosti, vliv příbuzných umění, historické zdroje

Jak vzniká divadlo VII

11. ledna – 22. března 2018

Jak vzniká divadlo VIII

29. března – 14. června 2018

Jak vzniká divadlo IX

4. října – 13. prosince 2018

POZNÁMKA: Zakoupit lze pouze celý třídílný cyklus dohromady!

Garant Univerzity třetího věku na Divadelní fakultě Janáčkovy akademie múzických umění v Brně:

doc. MgA. Zbyněk Srba, Ph.D.

pedagog Ateliéru režie a dramaturgie

Kontaktní osoba:

Mgr. Lenka Schubertová

koordinátorka kurzů U3V na DIFA JAMU

Divadelní fakulta JAMU

Mozartova 1

662 15 Brno

email: schubertova@jamu.cz

tel: +420 542 591 347

POZNÁMKA:

Prosím, abyste pro komunikaci používali výhradně emailu a telefonní linky koordinátorky. K dispozici je také schránka U3V umístěná ve vrátnici budovy Divadelní fakulty. Úřední hodiny jsou ve čtvrtek od 13:00 do 16:15 hod (do začátku přednášky). Telefonní linka je dostupná pouze v úřední hodiny. Děkujeme za pochopení.

Vážené dámy, vážení pánové, vážení divadelní přátelé,

dovolujeme si Vás v rámci Univerzity třetího věku (dále „U3V“) oslovit s **nabídkou kurzů nového třídílného cyklu přednášek, který tematicky navazuje na předchozí kurzy** a který Divadelní fakulta Janáčkovy akademie múzických umění v Brně (dále „DIFA JAMU“) připravuje pro posluchače z řad seniorů v rámci celoživotního vzdělávání.

Pro kalendářní rok 2018 vypisujeme téma:

Tajemství tvůrčích postupů současného divadla

Klíčové inspirace, významné osobnosti, vliv příbuzných umění, historické zdroje

Cílem nového programu U3V bude organicky navázat na dva minulé cykly a poskytnout nebo prohloubit jeho posluchačům cestu k poznávání divadelního umění. V nově koncipovaných přednáškách se budeme zabývat dalším hledáním naplnění smyslu živého umění v současné moderní společnosti. To vše samozřejmě v kontextu s historickými zdroji a klíčovými inspiracemi.

Východiskem programu U3V je akreditovaný studijní program Dramatická umění na DIFA JAMU, který je realizován na úrovni všech tří studijních stupňů – tedy bakalářského, magisterského a doktorského. Přednášejícími budou opět ve velké většině zkušení pedagogové Divadelní fakulty JAMU, teoreticky fundovaní, vykazující také vlastní bohatou uměleckou praxi. Přizvali jsme rovněž několik významných hostů, špičkových odborníků ve svých oborech. Právě tvůrčí osobnost přednášejícího, která má na vysoké umělecké škole mimořádnou váhu, umožňuje posluchačům lépe poznat a pochopit význam i složitost divadelního umění včetně jeho přesahu do celé řady dalších souvisejících oborů (historie, filozofie, estetika, sociologie, psychologie) i blízkých a spřízněných tvůrčích disciplín (výtvarné umění, hudba, média atd.).

Stalo se již dobrou tradicí, že vedle nabídky odborných přednášek a seminářů se bonusem pro posluchače stane v rámci všech tří kurzů programu U3V opět moderovaná přednáška renomovaných osobností divadelního umění (režiséři, dramaturgové, herci apod.) a návštěva tří z významných kulturních institucí v Brně a jejich budov s podrobnou prohlídkou, která bude doprovázena odbornou přednáškou. Půjde o dvě divadla a nové televizní studio, které absolventi našich předešlých kurzů doposud neměli příležitost navštívit.

Myšlenkovou návaznost na předchozí přednáškový cyklus zdůrazňujeme i číslováním jednotlivých kurzů nového výukového programu (Jak vzniká divadlo VII, VIII a IX). Je ale nutné zdůraznit, že nový program je postaven jako zcela původní a samostatný. Znalost předchozích kurzů je tedy vítána, není však podmínkou. Pro nového posluchače je celý cyklus přednášek v roce 2018 samozřejmě naprosto plnohodnotný.

Dobře víme, že jste velmi často celoživotními milovníky i fundovanými znalci kultury a divadelního umění. V rámci pravidelných přednášek či seminářů získáte vedle nových poznatků rovněž příležitost konfrontovat svoje vlastní osobní zážitky a poznatky z inscenací

v českých divadlech s osobitými názory a zkušenostmi významných profesionálních tvůrců a divadelních odborníků.

Pro rok 2018 Vám předkládáme možnost absolvovat celý cyklus přednášek, který bude v prosinci uzavřen slavnostní promocí. Dohromady se tedy v příštím kalendářním roce jedná o třicet odborných přednášek a tři pozoruhodné exkurze. Po pěti letech činnosti U3V na DIFA JAMU jsme bohužel byli nuceni vzhledem ke vzrůstajícím nákladům a omezené kapacitě naší posluchárny navýšit poplatek za celou trojici kurzů. Pokud si ale společně uvědomíme, že jde o třiatřicet setkání v průběhu celého roku, činí jednotlivé „vstupné“ něco málo přes sedmdesát korun. Což je ve srovnání s cenami vstupenek do jakékoliv kulturní instituce snad stále ještě relativně přijatelná částka.

Naše nabídka přichází opět v předvánočním čase. Třeba se pro Vás bude moci stát vhodným vánočním dárkem pod stromeček od Vašich blízkých.

Pevně věřím, že Vás nový nabízený cyklus přednášek zaujme a že na naší fakultě prožijete ve společnosti našich pedagogů i hostů krásné, poučné i neopakovatelné chvíle.

Těším se na setkání s Vámi. S přátelským pozdravem za celou Divadelní fakultu JAMU

doc. MgA. Zbyněk Srba, Ph.D.

garant U3V Divadelní fakulty JAMU v Brně

Termíny konání kurzů

Součástí stávající nabídky U3V na DIFA JAMU jsou tři kurzy, které nabízíme jen jako **jeden celek** (nelze se tedy přihlásit jen na jeden z kurzů). Kurzy budou probíhat každý **čtvrtek od 16:15 do 18:00 hodin v místnosti 104 (první patro) na Divadelní fakultě JAMU na Mozartově 1 v Brně.** Výjimkou jsou exkurze **do významných brněnských kulturních institucí**, o jejichž místě a čase konání budete vždy předem informováni.

Kurz **Jak vzniká divadlo VII** bude probíhat od **11. ledna do 22. března 2018.** Kurz **Jak vzniká divadlo VIII** navazuje od **29. března do 14. června 2018.** Kurz **Jak vzniká divadlo IX** proběhne od **4. října do 13. prosince 2018.**

Ukončení kurzů

Cyklus kurzů bude ukončen **formou Vašich jednostránkových esejů reflektujících celoroční studium**, ze kterých na konci třetího kurzu obdržíte svázaný sborník. **V prosinci 2018 se uskuteční slavnostní promoce** absolventů U3V v aule Divadelní fakulty. Absolventi získají z rukou děkana Divadelní fakulty JAMU doc. Mgr. Petra Francána **certifikát o absolvování kurzu U3V.** Bližší informace budou upřesněny v průběhu konání kurzu a uveřejněny na adrese <http://difa.jamu.cz/u3v>.

Podmínky přijetí

Posluchačem U3V na DIFA JAMU se může stát každý občan, který dosáhl 55 let věku bez ohledu na dosažené vzdělání, a který vyplní přihlášku, uhradí zápisné (**prosím neplaťte je dříve, než obdržíte zvací dopis a složenku!**) a je zařazen do kurzu.

Přihláška

Zájemce o výuku v cyklu kurzů **Jak vzniká divadlo VII, VIII, IX** je povinen vyplnit přihlášku. Přihlášky jsou dostupné elektronicky na adrese <http://difa.jamu.cz/u3v> nebo jako tištěný dokument na vrátnici **Divadelní fakulty JAMU.**

Přihlášku odešlete poštou na adresu: Mgr. Lenka Schubertová, Divadelní fakulta JAMU, Mozartova 1, 662 15 Brno nebo ji přineste na vrátnici Divadelní fakulty, případně osobně v úředních hodinách (čtvrtek 13:00 – 16:15 hod.; do začátku přednášky) do kanceláře koordinátorky v přízemí budovy.

Konečný termín pro podání přihlášek pro uchazeče o kurz je do 8. prosince 2017 (včetně).

Kapacita cyklu přednášek je omezena. Uchazeči budou zařazeni do kurzů jen do jejího naplnění.

Zápisné

Výše zápisného činí **2.400,- Kč** za všechny tři kurzy dohromady, kde každý z kurzů obsahuje vždy **deset přednášek a exkurzi s odbornou historickou a technickou přednáškou do jedné z brněnských významných kulturních institucí**. Zápisné lze zaplatit najednou nebo si písemně požádat o rozložení do dvou splátek. **Na základě vyplněné přihlášky a zařazení do kurzu, bude uchazečům zaslán zvací dopis spolu se složenkou. Zápisné prosím neplat'te dříve, než obdržíte zvací dopis a složenku!**

Termín pro zaplacení zápisného je do 8. ledna 2018.

NABÍDKA PŘEDNÁŠEK PRO ROK 2018

Ve velké většině jsou prezentace doprovázeny četnými audiovizuálními ukázkami. Součástí každého ze tří kurzů je rovněž moderovaná přednáška jedné z významných osobností divadla, rozhlasu nebo televize a exkurze s odbornou historickou a technickou přednáškou do jedné z brněnských významných kulturních institucí.

Jak vzniká divadlo VII, VIII, IX

Tajemství tvůrčích postupů současného divadla

Klíčové inspirace, významné osobnosti, vliv příbuzných umění, historické zdroje

Jak vzniká divadlo VII

11. ledna – 22. března 2018

11. 1. 2018

doc. Mgr. Hana Halberstadt

Pohyb v divadle – divadlo v pohybu

Přednáška je věnována pohybové spolupráci a choreografickým postupům při tvorbě divadelního představení. Pohybu jako kompaktní součásti herecké tvorby a pohybové kultuře herce, která je nutnou podmínkou herecké práce. Práci choreografa a jeho spolupráci s režisérem a různým přístupům k různým divadelním žánrům.

18. 1. 2018

prof. PhDr. Petr Osolsobě, Ph.D.

Sir John Falstaf: Shakesperova postava a její novodobý mýtus

Historický John Oldcastle a divadelní Falstaf; Shakespearův boj s cenzurou lorda Cobhama.

Co napovídá Shakespearovo zpracování historické látky o jeho náboženství?

Čím je bujarý Falstaf komický a pročpak jej Jindřich V. od sebe odvrhne?

Veselé paní windsorské a potrestaný záletník; neslavná Falstafova smrt. Kde je tu smysl?

Úskalí moderních adaptací.

25. 1. 2018

doc. MgA. David Drozd, Ph.D.

Jan Grossman režiruje hry Václava Havla

Dramatik Václav Havel a režisér (ale také literární kritik, překladatel, organizátor a dramaturg) Jan Grossman jsou v praxi moderního českého divadla těsně spojeni. Jejich nejpodstatnějším tvůrčím setkáním je období spolupráce v Divadle Na zábradlí v šedesátých letech minulého století, kdy Grossman inicioval vznik prvních Havlových her a pak je i režíroval, na něž

navazuje období kratší, na počátku let devadesátých, kdy v boomu uvádění Havlových her jsou Grossmanovy nové inscenace (Largo Desolato a Pokoušení) svým způsobem měřítkem pro všechny další pokusy zmoci havlovské drama.

1. 2. 2018

Mgr. Dita Pytlíková Dvořáková

Kreativní světlo - Hotel Pro Forma: Operation Orfeo/Algebra of Place

Přednáška představuje posluchačům využití světla/světelného designu v současném divadle s odkazem na Appiův koncept moderní scénografie. Příkladem budou dvě inscenace divadla obrazů dánské umělkyně Kirsten Dehlholm.

Přednáška bude doplněna o projekci ukázek uvedených děl a prezentaci.

8. 2. 2018

doc. Břetislav Rychlík

Politické divadlo dnes

Jaký může být smysl politického divadla ve svobodné společnosti? V časech nebývalých informačních možností (médiá, internet) se může politické divadlo zdát anachronismem. Má divadlo politický dopad ve společnosti? S ukázkami z inscenace Cena facky aneb Gottwaldovy boty ze Slováckého divadla v Uherském Hradišti.

15. 2. 2018

PhDr. Mgr. Martin Reissner, Ph.D.

Trojí odkaz Josefa Lady

Literární, výtvarná a divadelní tvorba Josefa Lady. Scénografické a kostýmní projekty Josefa Lady v Praze a v Brně.

22. 2. 2018

prof. MgA. Ivo Krobot

Bohumil Hrabal - Příliš hlučná samota

Porovnání dvou rozdílných dramaturgií i režijních pojetí, komorní obsazení i prostor v Divadle U stolu, premiéra r. 2010, hraje se doposud a velký klasický kukátkový prostor i velké obsazení divadla v Szombathey v Maďarsku, premiéra předloni, hrálo se dvě sezóny.

Možnost porovnat a videoukázkami doložit kontrastní přístup k realizaci nejvýznamnějšího Hrabalova díla.

1. 3. 2018

doc. MgA. Marie Jiráková, Ph.D.

Umění instalace

Přednáška otevírá téma prezentace scénografie mimo divadelní budovu. Obrazová dokumentace bude zaměřena na projekty Česká loutka, Proměny, Extrémní kostým, Zapomenuté loutky, Salon scénografie, Magický svět loutek, Ambience a Pražské quadriennale.

8. 3. 2018

prof. PhDr. Miroslav Plešák

Literatura na jevišti?

Proč a jak se převádějí epická díla na divadelní scénu?

Přednáška s obrazovými ukázkami

15. 3. 2018

Exkurze s odbornou přednáškou

22. 3. 2018

Moderovaná přednáška hosta U3V

doc. PhDr. Milan Uhde, dr.h.c.

přední český dramatik, čestný doktor Janáčkovy akademie múzických umění v Brně

Moderuje doc. Mgr. Igor Dostálek

Jak vzniká divadlo VIII

29. března – 14. června 2018

29. 3. 2018

prof. Mgr. Zoja Mikotová

Znakový jazyk jako inspirace současného divadla

Divadelní využití znakového jazyka, zkušenosti umělecké i pedagogické z 25 let trvání oboru
Výchovná dramatika pro Neslyšící.

5. 4. 2018

prof. PhDr. Václav Cejpek

Proměny dramatického textu v současném divadle

Jak se mění dramatický text ve druhé polovině dvacátého století. Na příkladech tvorby
P. Handkeho, H. Müllera, T. Bernharda, E. Jelinek.

12. 4. 2018

doc. Mgr. Aleš Bergman, Ph.D.

Osobnostní herectví v divadle a ve filmu - souvislosti a příklady

Současné herecké techniky, akcentující projevení hercovy vlastní osobnosti v obraze
dramatické postavy.

26. 4. 2018

MgA. Jaroslav Milfajt

Inspirační zdroje scénografie

Vliv výtvarného umění a vědy na vývoj scénografie a divadelního prostoru.

3. 5. 2018

prof. MgA. Miloslav Klíma

Proměny obsahu a funkce divadelní dramaturgie ve 20. století

Tři fáze vývoje dramaturgie

Dramaturgie titulů

Dramaturgie témat

Dramaturgie asociací

Dramaturgie sdílení

Výklad skrze osobnosti: Karel Čapek, František Götze, Karel Kraus, Václav Havel, Zdeněk Hořínek, Josef Kovalčuk, Petr Oslzlý a další.

10. 5. 2018

doc. Mgr. Sylva Talpová

Dabing a jeho funkce v současné audiovizuální kultuře

Je dabing umělecká disciplína nebo jen nedokonalý převod do jazyka příjmové země? Nahradí vbrzku dabing titulky? Napomůže absence dabingu k lepší znalosti cizího jazyka? Jaký jazyk bychom se vlastně z filmů učili? Je naše mateřština v době vizuální kultury ohroženou hodnotou?

17. 5. 2018

prof. Mgr. Petr Oslzlý

Na hranici mezi divadlem a výtvarným uměním

Přednáška se bude zabývat dvěma vrcholnými inscenacemi světově proslulého polského divadelního režiséra a výtvarníka Tadeusze Kantora (1915 - 1990) a jeho divadla Cricot 2: Mrtvá třída (jejíž úplně poslední představení se odehrálo v roce 1993 v Divadle Husa na provázku a v Procházkově síni Domu umění) a Wielopole, Wielopole.

Výklad o těchto inscenacích doprovázený řadou vzácných ukázek umožňuje zamyšlení nad překračováním hranic mezi divadelním a výtvarným uměním, mezi myšlením o divadle a filozofií.

24. 5. 2018

prof. PhDr. Miloš Štědroň, CSc.

Divadlo Husa na provázku - kapitoly z dějin hudby avantgardní scény

Miloš Štědroň o své spolupráci s režiséry Evou Tálskou, Zdeňkem Pospíšilem, Peterem Scherhauserem a Vladimírem Morávkem. Malá antologie situací - s ukázkami video a audio.

31. 5. 2018

MgA. Adéla Kratochvílová, Ph.D.

Historie žonglování a cirkusu

Přednáška zahrnuje popis jednotlivých žongléřských disciplín, včetně praktických ukázek, původ vzniku a jejich vývoj do současnosti. Bude doplněna o obrazovou i video dokumentaci, budou představeny výrazné osobnosti, divadelní skupiny nebo významné projekty z historie žonglování. Téma žonglování je neodmyslitelně spojeno s vývojem cirkusu a varieté, ale také divadla. Proto je možné zmínit se o formách divadla, kde našlo žonglování uplatnění, o vzniku a vývoji cirkusu a varieté, co znamená pojem Nový cirkus, ale také - co je matematika žonglování nebo jakou úlohu hraje žonglování dnes.

7. 6. 2018

Exkurze s odbornou přednáškou

14. 6. 2018

Moderovaná přednáška hosta U3V

(host bude upřesněn)

Moderuje: doc. Mgr. Igor Dostálek

Jak vzniká divadlo IX

4. října – 13. prosince 2018

4. 10. 2018

prof. MgA. Ivo Krobot

F. M. Dostojevskij - Něžná

Způsob dramatinace a režie slavné, několikrát divadelně, filmově i televizně zpracované novely. Přednáška bude dokládána videoukážkami z inscenace v Divadle U stolu, premiéra v r. 2011, hraje se doposud. Výsledný tvar inscenace byl určen mimořádnými pohybovými schopnostmi představitelky postavy Něžné, Petry Bučkové.

11. 10. 2018

Moderovaná přednáška hosta U3V

(host bude upřesněn)

Moderuje doc. Mgr. Igor Dostálek

18. 10. 2018

Mgr. Petr Svozílek

Hudba a zpěv v inscenacích činohry

Reflexe hudebního a pěveckého nastudování v činohrách včetně související problematiky interdisciplinárních přesahů.

25. 10. 2018

prof. MgA. Miloslav Klíma

Proměny loutkového divadla v druhé polovině 20. století

Od rodinných, amatérských a sokolských divadel k profesionální tvorbě

Vliv moderny na české loutkové divadlo

Výklad na osobnostech od Josefa Skupy přes Jana Malíka, Erika Kolára, Jana Dvořáka, Karla Brožka, Karla Makonje, Markétu Schartovou, Jiřího Středu k Josefu Kroftovi a jeho žákům

1. 11. 2018

doc. MgA. Zbyněk Srba, Ph.D.

Hledání možností práce režiséra a výtvarníka s jevištním prostorem

Téma bude prezentováno na vybraných příkladech z Husy na provázku, Národního divadla v Brně, Národního divadla Praha, Městského divadla Brno, Městského divadla v Mostě, divadla v plenéru a dalších. Zdůrazněna bude rovněž transpozice praktických poznatků do výuky režie. Projekce obrazové dokumentace.

8. 11. 2018

Mgr. Dita Pytlíková Dvořáková

Tanec, prostor, světlo a projekce v současném divadle

V návaznosti na historický kontext budou představeny současné tendence ve využití projekcí v tanci a performance využívající např. formu dialogu nebo prolnutí s tancem na jevišti. Inscenace současného divadla, které budou doplněny ukázkami.

15. 11. 2018

doc. MgA. David Drozd, Ph.D.

Proč zase ta Maryša....?

Drama Maryša bratří Mrštíků netřeba představovat, a počítat inscenace této "kultovní" klasiky skoro nemá smysl. Ale dá se říct, že mnohé stylové změny našeho divadelnictví se promítly právě do inscenací Maryši... Projít tedy podobami Maryši od prvního uvedení až dnešních verzí znamená prolistovat i dějiny české režie...

22. 11. 2018

Exkurze s odbornou přednáškou

29. 11. 2018

doc. Břetislav Rychlík

Inscenování her venkovského realismu ve 21. století

Jak lze inscenovat ve 21. století hry, které jsou tematicky ukotveny v 19. století? Mají tituly jako Maryša, Gazdina roba, Její pastorkyňa co říci v dnešním světě? S použitím ukázek z divadelního představení Gazdina roba z Mahenovy činohry (2009) zkusíme hledat odpovědi.

6. 12. 2018

prof. PhDr. Josef Kovalčuk

Fenomén Hvězdy na vrbě

Přednáška bude pojednávat o okolnostech vzniku autorského bigbítového retromuzikálu HaDivadla Hvězdy na vrbě, který se stal významným a jedinečným fenoménem českého divadla první poloviny 90. let.

13. 12. 2018

prof. PhDr. Petr Osolsobě, Ph.D.

Marginální postavy Shakespeareových her a jejich smysl

Divadelní úpravy a filmové adaptace většinou škrtají okrajové postavy, které jen zdánlivě nenesou dramatickou funkci. Přednáška ukáže, jak naopak dotvářejí celkový smysl a umělecké poselství Shakespeareových her a jak navazují na divadelnost středověkých mystérií.

V týdnu 17. až 21. 12. 2018 proběhne SLAVNOSTÍ PROMOCE ABSOLVENTŮ U3V V AULE DIVADELNÍ FAKULTY.

Exkurze:

Česká televize, Televizní studio Brno (nová budova v Líšni)

Divadlo Husa na provázku

Divadlo Radost

POZNÁMKA: Změna termínu a případná změna tématu přednášek vyhrazena.

19. 4. se přednáška nekoná z důvodu Mezinárodního festivalu divadelních škol SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2018 na DIFA JAMU.

Zakoupit lze pouze celý třídílný cyklus dohromady.